

Sygn. akt III AUa 720/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 września 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Elżbieta Czaja (spr.)
Sędziowie:	SA Krzysztof Szewczak SA Teresa Czekaj
Protokolant: sekr. sądowy Maciej Mazuryk	

po rozpoznaniu w dniu 4 września 2013 r. w Lublinie

sprawy ze skargi A. C.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 14 lutego 2012 roku w sprawie VII U 1279/12

o dalszą wypłatę emerytury

na skutek apelacji wnioskodawczyni A. C.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 10 maja 2013 r. sygn. akt VII U 4210/12

oddala apelację.

III AUa 720/13

UZASADNIENIE

A. C. w dniu 5 grudnia 2012 roku złożyła skargę o wznowienie postępowania w sprawie sygn. VII U 1279/12 zakończonej prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 14 lutego 2012 roku. Skarżąca powołując się na przepis art. 401¹ k.p.c. domagała się zmiany wyroku przez uwzględnienie odwołania od decyzji ZUS dotyczącej wstrzymania wypłaty emerytury z dniem 1 października 2011 roku i jej wypłatę wraz z należnymi ustawowymi odsetkami.

Organ rentowy wniósł o oddalenie skargi w części dotyczącej wypłaty świadczenia za okres od 1 października 2011 roku do 21 listopada 2012 roku.

Wyrokiem z dnia 10 maja 2013 roku Sąd Okręgowy w Lublinie oddalił skargę.

Podstawą wyroku były następujące ustalenia :

A. C. nabyła prawo do emerytury od dnia 1 września 2008 roku, tj. od miesiąca, w którym złożyła wniosek w tym względzie. Wypłata świadczenia podlegała zawieszeniu, ponieważ wnioskodawczyni kontynuowała zatrudnienie w Starostwie Powiatowym w B.. W treści decyzji zawarto pouczenie, że w celu podjęcia wypłaty emerytury należy przedłożyć świadectwo pracy lub zaświadczenie potwierdzające fakt rozwiązania stosunku pracy z każdym pracodawcą na rzecz, którego praca ta była wykonywana bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury.

W dniu 12 stycznia 2009 roku skarżąca złożyła wniosek o podjęcie wypłaty emerytury.

Z uwagi na to, że przepis art. 103 ust. 2a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz.U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.) nakazujący zawieszenie wypłaty emerytury osobom, które nie rozwiązały stosunku pracy, został uchylony z dniem 8 stycznia 2009 roku przez przepis art. 37 pkt 5 lit. b ustawy z dnia 21 listopada 2008 roku o emeryturach kapitałowych (Dz.U. Nr 228, poz. 1507), organ rentowy wznowił wypłatę emerytury odwołującej od 1 stycznia 2009 roku.

Z dniem 1 stycznia 2011 roku z mocy art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 257, poz. 1726) do cytowanej wyżej ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku został dodany przepis art. 103 a, który stanowi, że prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego. Z mocy art. 28 tej ustawy do emerytur przyznanych przed dniem wejścia w życie ustawy, przepisy ustawy w nowym brzmieniu stosuje się, poczynając od dnia 1 października 2011 roku.

W tej sytuacji decyzją z dnia 11 października 2011 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. z urzędu zawiesił wypłatę emerytury skarżącej od dnia 1 października 2011 roku wskazując, jako podstawę rozstrzygnięcia art. 103 a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Podniesiono, że emeryturę zawieszono, ponieważ wnioskodawczyni kontynuuje zatrudnienie .

Wyrokiem z dnia 14 lutego 2012 roku wydanym w sprawie VII U 1279/12 Sąd Okręgowy w Lublinie oddalił odwołanie ubezpieczonej złożone od powyższej decyzji.

Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 13 listopada 2012 roku sygn. K 2/12 orzekł, że art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 r., Nr 291, poz. 1707) w związku z art. 103 a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.) dodany przez art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku, w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed dniem 1 stycznia 2011 roku bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa, wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Oceniając skutki tego wyroku Trybunał wypowiedział się, że obowiązek rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą, jako warunek realizacji nabytego prawa do emerytury, nie będzie miał zastosowania do osób, które nabyły to prawo w okresie od 8 stycznia 2009 roku do 31 grudnia 2010 roku. W stosunku do tych osób przepis art. 28 cyt. ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych w zakresie, w jakim przewiduje stosowanie art. 103 a ustawy o emeryturach i rentach z FUS utracił moc z chwilą ogłoszenia sentencji wyroku w Dzienniku Ustaw, czyli z dniem 22 listopada 2012 roku (Dz.U. z 2012 r., poz. 1285).

Decyzją z dnia 23 stycznia 2013 roku organ rentowy podjął wypłatę emerytury skarżącej od dnia 22 listopada 2012 roku, tj. od dnia, w którym został opublikowany wyrok Trybunału Konstytucyjnego.

Zgodnie z art. 401¹ k.p.c. można żądać wznowienia postępowania także w wypadku, gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub z ustawą, na podstawie, którego zostało wydane orzeczenie.

Sąd wskazał, że z treści powołanego w skardze o wznowienie postępowania wyroku Trybunału Konstytucyjnego wynika niekonstytucyjność wskazanych przepisów jedynie w odniesieniu do osób, które nabyły prawo do emerytury przed dniem 1 stycznia 2011 roku bez konieczności rozwiązania stosunku pracy. Tymczasem odwołująca nabyła prawo do emerytury od dnia 1 września 2008 roku, kiedy to obowiązywał art. 103 ust. 2a ustawy na podstawie, którego wypłata emerytury była wstrzymywana w przypadku kontynuowania zatrudnienia.

Zatem wskazany w wyroku przepis art. 103a jest niekonstytucyjny jedynie wobec osób, które prawo do emerytury nabyły w okresie, kiedy nie istniał wymóg rozwiązania stosunku pracy w celu podjęcia wypłaty świadczenia, tj. od 8 stycznia 2009 roku do 31 grudnia 2010 roku. Wynika to wprost z pisemnego uzasadnienia tego orzeczenia w zakresie dotyczącym skutków wyroku, gdzie jednoznacznie stwierdzono, że „obowiązek rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą – jako warunek realizacji nabytego prawa do emerytury – nie będzie miał zastosowania do osób, które nabyły to prawo w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r.”, a więc po uchyleniu art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a przed wejściem w życie art. 103 a tej ustawy dodanego powołaną ustawą z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw.

Niekonstytucyjność przepisu stwierdzona wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 roku, sygn. akt K 2/12 nie ma zatem wpływu na treść orzeczenia objętego skargą.

Jedynie osobom, które prawo do emerytury nabyły w w/w okresie przysługiwała wypłata świadczenia także w przypadku kontynuowania zatrudnienia. W związku z powołanym orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego możliwość wypłaty emerytury tylko dla tej grupy ubezpieczonych została zachowana również po 1 października 2011 roku.

Mając powyższe na uwadze oraz na mocy art. 412 § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy orzekł, jak w sentencji.

Apelację od tego wyroku złożyła wnioskodawczyni zarzucając:

- naruszenie art. 2, art. 178 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej poprzez brak bezpośredniego zastosowania przepisów ustawy zasadniczej wprost z pominięciem przepisów zdaniem skarżącej niekonstytucyjnych, tj. art. 103 a w związku z art. 28 ustawy z 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 2, 21, 64 konstytucji;

- naruszenie art. 193 konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej poprzez nie zawieszenie wszczętego postępowania i niezwrócenie się do Trybunału Konstytucyjnego z pytaniem prawnym w kwestii konstytucyjności art. 103 a w zw. z art. 28 ustawy z 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 2, 21, 64 Konstytucji.

Wskazując na powyższe wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 10 maja 2013 roku i uwzględnienie odwołania skarżącej od decyzji ZUS. oraz o zawieszenie postępowania do czasu rozstrzygnięcia kwestii konstytucyjności art. 103 a w z. z art. 28 ustawy z 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw przez Trybunał Konstytucyjny.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna.

Sąd Apelacyjny podziela ustalenia faktyczne i aprobuje argumentację prawną przedstawioną w motywach zaskarżonego wyroku.

Postawione w apelacji zarzuty są chybione.

Wnioskodawczyni w skardze o wznowienie postępowania w sprawie zakończonej wyrokiem Sądu Okręgowego z 14 lutego 2012 roku jako podstawę skargi wskazywała wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 roku.

Wyrokiem, na który powołuje się skarżąca, Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 roku bez konieczności rozwiązywania stosunku pracy, jest niezgodny z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Jak wynika z treści wyroku Trybunału niekonstytucyjność wskazanych przepisów stwierdzona została jedynie w zakresie, w jakim znajdują zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 roku bez konieczności rozwiązania stosunku pracy.

Taka treść orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego została potwierdzona w jego pisemnym uzasadnieniu dotyczącym skutków wyroku, gdzie w sposób wyraźny i jednoznaczny stwierdza się, że „obowiązek rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą – jako warunek realizacji nabytego prawa do emerytury – nie będzie miał zastosowania do osób, które nabyły to prawo w okresie od 8 stycznia 2009 roku do 31 grudnia 2010 roku”, a więc po uchyleniu j art. 103 ust.2a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a przed wejściem w życie art. 103a tej ustawy dodanego ustawą z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw.

Podkreślenia wymaga to, że w sprawie rozpatrywanej przez Trybunał Konstytucyjny problem dotyczył jedynie oceny, czy ustawodawca mógł na podstawie art. 28 ustawy zmieniającej z 16 grudnia 2010 r. rozciągnąć stosowanie art. 103a ustawy emerytalnej - przepisu ustalającego nową treść ryzyka emerytalnego - na sytuacje przeszłe, tj. wobec osób, które już nabyły prawo do emerytury w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r., czyli w czasie obowiązywania regulacji, która nie zawierała wymogu rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą dla uzyskania świadczenia emerytalnego.

Na podstawie art. 28 ustawy zmieniającej z 16 grudnia 2010 r. prawo do emerytury tych osób ulega zawieszeniu, począwszy od 1 października 2011 r., jeżeli nie rozwiążą stosunku pracy do 30 września 2011 r. Takie działanie ustawodawcy, polegające na odstąpieniu od wcześniej przyjętej polityki, wobec osób, które nabyły prawo do emerytury pod rządami przepisów obowiązujących od 2009 r., zdaniem Trybunału Konstytucyjnego godzi w zasadę zaufania do państwa i prawa, a tym samym narusza bezpieczeństwo prawne obywateli. Trybunał stwierdził, że rozwiązanie przyjęte przez ustawodawcę w art. 28 ustawy zmieniającej z 16 grudnia 2010 r. spowodowało, że osoby, które już skutecznie nabyły i zrealizowały prawo do emerytury w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. musiały, na podstawie art. 28 ustawy zmieniającej z 16 grudnia 2010 r. w związku z art. 103a ustawy emerytalnej, poddać się nowej, mniej korzystnej dla nich treści ryzyka emerytalnego. Innymi słowy, ubezpieczeni, którzy prawo do emerytury uzyskali po spełnieniu jedynie warunku osiągnięcia wieku (oraz odpowiedniego stażu ubezpieczeniowego), musieli ponownie zrealizować swoje prawo do emerytury według nowej treści ryzyka, czyli spełnić także warunek rozwiązania stosunku pracy, aby emeryturę nadal pobierać od 1 października 2011 r.

Orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego nie dotyczyło więc osób, które nabyły prawo do emerytury, kiedy obowiązywał przepis art. 103 ust. 2a ustawy emerytalnej.

Według stanu prawnego obowiązującego w dacie nabycia przez wnioskodawczynię prawa do emerytury - przepis art. 103 ust. 2a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z

2004 r. Nr 39, poz. 353 z późn. zm.) stanowił, że prawo do emerytury ulegało zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego.

Wyrok Trybunału nie obejmuje zatem sytuacji prawnej ubezpieczonej, która nabyła prawo do emerytury od 1 września 2008 roku, a więc jeszcze przed dniem 1 stycznia 2011 r., ale w okresie obowiązywania art. 103 ust. 2a ustawy emerytalnej, wykluczającej ją z kręgu osób, które nabyły prawo do emerytury bez konieczności rozwiązania stosunku pracy. Ubezpieczona nabyła prawo do emerytury w okresie, kiedy istniała bowiem konieczność rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą w celu realizacji prawa do emerytury przez jej wypłatę. Nie można zatem w tym przypadku zarzucić działaniu ustawodawcy naruszenia zasady ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wskutek wprowadzenia instytucji zawieszenia wypłaty przyznanego i wypłacanego świadczenia.

Przepis art. 103 ust. 2a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 z późn. zm.), obowiązujący w dacie nabycia przez wnioskodawczynię prawa do emerytury był przedmiotem oceny Trybunału Konstytucyjnego, który w wyroku z dnia 7 lutego 2006 r., SK 45/04, stwierdził, że art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z FUS jest zgodny z art. 2, art. 31 ust. 3, art. 32 i art. 67 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz nie jest niezgodny z art. 30, art. 65 ust. 1, art. 70 ust. 5 i art. 73 Konstytucji.

Wnioskodawczyni podejmowała decyzję o przejściu na emeryturę, gdy obowiązywał wymóg rozwiązania umowy o pracę, jako warunek wypłaty przyznanego świadczenia.

Wstrzymanie jej wypłaty emerytury z dniem 1 października 2011 r., ze względu na nierozwiązanie stosunku pracy, było zatem powrotem do unormowań obowiązujących w dniu nabycia przez nią prawa do emerytury i nie stanowiło naruszenia praw nabytych.

W tej sytuacji nie było potrzeby kierowania pytania prawnego do Trybunału Konstytucyjnego, zawieszenia postępowania, nie doszło też do naruszenia wskazanych przez wnioskodawczynię w apelacji przepisów.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy rozpoznając skargę o wznowienie postępowania prawidłowo uznał, że niekonstytucyjność przepisów stwierdzona wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 roku, sygn. akt K 2/12 nie ma wpływu na treść wyroku objętego skargą, co powodować musiało jej oddalenie.

Z tych względów i na podstawie art. 385 k.p.c. Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji.